

УДК 321.02+323.25:3.08

УЧАСТЬ ЛЕВА БАЧИНСЬКОГО У ПЕРЕДВИБОРЧИХ КАМПАНІЯХ 1907 і 1911 рр. ДО АВСТРІЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ

Ганна ПАСКА

*ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”,
кафедра історії України, e-mail: paskabogdan@i.ua
бул. Шевченка 57, 76000, м. Івано-Франківськ, Україна*

Проаналізовано участь українського громадського діяча Лева Бачинського у передвиборчих кампаніях до австрійського парламенту в 1907 і 1911 рр. Із залученням матеріалів часопису “Громадський голос” досліджено основні засади виборчої програми політика. Висвітлено хід і результати парламентських виборів, протистояння українських та польських політичних сил у Станиславівському виборчому окрузі.

Ключові слова: Лев Бачинський, Українська радикальна партія, Українська національно-демократична партія, австрійський парламент, передвиборча кампанія, Покуття, Австро-Угорщина.

Одним із найвідоміших громадських діячів Східної Галичини кінця ХІХ – початку ХХ ст. був уродженець с. Серафінці Городенківського повіту Лев Бачинський (1872–1930). З 1883 р. він навчався у Коломийській гімназії, а пізніше – у Чернівецькому університеті на юридичному факультеті. Початок активної політичної діяльності Л. Бачинського розпочинається з його вступом до лав Русько-української радикальної партії (далі – РУРП, що на межі ХІХ–ХХ ст. була перейменована на Українську радикальну партію, УРП) у жовтні 1898 р. Протягом 1907–1918 рр. він був послом до австрійського парламенту.

Однією із малодосліджених сторінок громадсько-політичної діяльності Л. Бачинського залишається його участь у передвиборчих кампаніях 1907 і 1911 рр. до вищого законодавчого органу Австро-Угорської імперії. Велику кількість інформації з досліджуваної проблеми містить часопис РУРП (УРП) “Громадський голос” (1895–1939), а також спогади Л. Бачинського та його сучасників – Івана Макуха і Василя Стефаника. Дослідження основних віх життя і діяльності громадсько-політичного діяча кінця ХІХ – початку ХХ ст. ще не стало предметом комплексного вивчення в українській історіографії. Окремі аспекти досліджуваної проблеми знайшли відображення в наукових працях сучасних українських та зарубіжних істориків: А. Баран, І. Василик, Ю. Михальського, О. Сухого, Р. Томчика та ін.

У зв’язку з розгортанням національно-визвольних рухів народів Австро-Угорської монархії імперська влада змушена була ухвалити 26 січня 1907 р. новий законопроект про парламентські вибори – “Закон виборчий до Ради Державної”. У цьому законі містився ряд нових позитивних норм, які розширювали демократизацію виборчого процесу. Відповідно до нього австрійський парламент, як і раніше, складався з двох палат – Палати Послів і Палати Панів. Остання призначалася імператором із найвідоміших громадян імперії та верхівки духовенства. Палата Послів обиралася шляхом загального, рівного, безпосереднього й таємного голосування. Вона налічувала 516 членів (до 1907 р. – 425); представникам Галичини було надано 109 депутатських місць (до 1907 р. – 78)¹.

У виборчих округах провінцій Австро-Угорської монархії обирали, як правило, одного депутата, і лише в Галичині, поруч з 34 міськими одномандатними округами, було утворено 36 двомандатних округів для невеликих міст і сіл. У двомандатних округах для обрання першого депутата вимагалось 51% відданих голосів, а для другого – лише 26%. У випадку, коли один кандидат отримував у першому голосуванні 51% голосів виборців, а другий не отримував 26%, тоді мало відбутися наступне голосування у справі обрання другого посла. Якщо в першому голосуванні жоден з послів не отримав 51% і 26% виборчих голосів, то мав відбутися

¹ Анджеліка Баран, “Виборча кампанія у Галичині до Австрійського парламенту у 1907 р.: перебіг та результати”, *Часопис Академії адвокатури України* 16 (2012): 2.

за тиждень другий тур виборів. У разі, якщо перший кандидат не отримав 51% голосів, то не міг бути вибраним другим посол, хоча він і отримав би 26% голосів виборців².

Прийняття нового виборчого закону стало значним успіхом загальнодемократичних сил Австро-Угорщини. Ліквідація куріальної системи в австрійському парламенті значно зміцнила позиції українських політичних сил, які розпочали активну передвиборчу кампанію до законодавчого органу імперії. Важливу роль в її проведенні відіграв член Української радикальної партії Лев Бачинський.

Під час підготовки до проведення виборів українці поділилися на два ворогуючі табори москвофільського та українофільського спрямування. Цей фактор у своїх цілях використовували поляки для тиску на український національний рух. Польські політичні партії утворили єдине об'єднання під назвою “Рада народова”, яке очолив Тадеуш Ценський³. Зважаючи на першочерговість протистояння із польськими політичними партіями, 22–23 грудня 1906 р. на львівському з'їзді УРП⁴, Л. Бачинський у своєму виступі не виключав можливості союзу з націонал-демократами та соціал-демократами під час передвиборчої кампанії. Він застерігав від злуки з москвофілами, які, за його словами, вели співпрацю з польським урядовими колами крайового уряду. На думку громадського діяча, послів до парламенту потрібно було обирати із числа галицької інтелігенції, яка вільно володіє німецькою мовою⁵. Також на з'їзді наголошувалося на необхідності проведення активної агітації в Східній Галичині та висунення власних кандидатур під час виборів⁶.

Значну увагу Л. Бачинський приділив системі освіти в Галичині. Він вважав, що підтримка УРП з боку українських освітян є недостатньою. Задля її зростання, на думку політика, потрібно було запевнити працівників освітньої галузі в тому, що представники радикалів у парламенті будуть відстоювати їх права на збільшення заробітної платні. Також він наголосив на необхідності поділу шкіл на українські та польські⁷.

Один із лідерів Української націонал-демократичної партії (далі – УНДП) Кость Левицький у своїх спогадах так окреслив основні рішення з'їзду УРП: “Партія буде попірати тільки таких кандидатів на послів, які дають запоруку, що допоможуть народови до виборення економічної і політичної незалежності австрійської України від Відня і від галицької Польщі... Щоби всі ґрунти: панські, державні і церковні попалися в руки селян”. Майбутнє західноукраїнського населення радикали бачили виключно в єдності з українським народом Наддніпрянщини. Кінцевою метою проголошувалося створення незалежної соборної Української держави⁸.

У часописі “Громадський голос” за 22 березня 1907 р. було розміщено відозву УРП “До виборців!”, у якій зазначалося, що партія домагатиметься поділу Галичини на Східну (українську) і Західну (польську), щоб до Галичини прилучити північно-західну частину Буковини й утворити “окрему австрійську руську провінцію з окремим руським сеймом, щоб в тій руській провінції заведено урядовий язик руський”⁹. У документі вказувалося про висунення кандидатури Л. Бачинського на вибори до австрійського парламенту від виборчого округу № 59 (Станиславів, Богородчани, Золотий Потік, Обертин, Товмач і Галич)¹⁰.

² Іван Макух, *На народній службі*. (Детройт: Видання української вільної громади Америки, 1958), 104.

³ О. Шеремета, В. Шумлянський, “Етапи формування виборчої системи в Австро-Угорській державі та україно-польське протистояння у питаннях її реформування у 1873–1914 рр.”, *Ефективність державного управління: зб. наук. пр. Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України* 38 (2014): 147.

⁴ Спровоздане з'їзду, *Громадський голос*, 4 січня 1907.

⁵ Спровоздане з'їзду, *Громадський голос*, 11 січня 1907.

⁶ Олексій Сухий, *Галичина: між Сходом і Заходом. Нарис історії XIX – початку XX ст.* (Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1999), 124.

⁷ Спровоздане з'їзду, *Громадський голос*, 22 січня 1907.

⁸ Кость Левицький, *Історія політичної думки галицьких українців 1848–1914. На підставі споминів*. (Львів, 1926), 430.

⁹ До виборців, *Громадський голос*, 22 березня 1907.

¹⁰ До виборців округів, *Громадський голос*, 22 березня 1907.

Десятого березня 1907 р. у с. Черніїв Станиславівського повіту в читальні «Просвіти» відбулося передвиборче віче, на якому виступав Л. Бачинський. Учасники зібрання односторонньо підтримали його кандидатуру¹¹. Під час зборів місцевий житель Мартин Королук зауважив: «В тім дни вийде тов. Бачинський послом на нашу втіху, а на смуток усіх поїв, що завзяли ся його кандидатуру повалити»¹². Політик отримав підтримку також на вічах у селах Грабовець і Горохолина Богородчанського повіту 18 березня цього ж року¹³.

Тридцять першого березня 1907 р. відбулися передвиборчі збори в с. Комарів Станиславівського повіту. Під час виступу Л. Бачинський зачитав листа від члена УНДП Євгена Олесницького, який писав, що націонал-демократи не будуть ставити на округи Станиславівський і Надвірнянський кандидатуру свого посла, щоб таким чином не перешкоджати радикальній партії у проведенні передвиборчої кампанії. Учасники зборів заявили, що «всі будуть голосувати лише на Др. Льва Бачинського»¹⁴.

Націонал-демократи теж проводили активну агітацію в селах Східної Галичини, проте не завжди вона була успішною. Зокрема, 1 квітня 1907 р. відбулося віче у с. Кринос Станиславівського повіту, на якому виступав Є. Олесницький. Проте учасники народного зібрання односторонньо заявили, що підтримуватимуть кандидатуру Л. Бачинського. Аналогічна підсумкова ухвала прийнята на зборах жителів с. Вікторів Станиславівського повіту¹⁵. Подібна рішення прийняті під час проведення представником націонал-демократів Євгеном Левицьким передвиборчих зборів у с. Нижнів Товмацького повіту 8 квітня 1907 р.¹⁶ та у с. Саджава Богородчанського повіту 21 квітня 1907 р.¹⁷.

Незважаючи на домовленості між радикалами та націонал-демократами, між партіями існували суттєві суперечності, що виявилось під час проведення передвиборчої кампанії. Зважаючи на те, що лідер УРП Л. Бачинський мав значний авторитет серед виборців Станиславівського повіту, були випадки, коли в ході кампанії представники УНДП видавали себе за радикалів. Зокрема, під час народного віча в с. Ямниця Станиславівського повіту 7 квітня 1907 р. Є. Левицький, агітуючи за себе та Є. Олесницького, представився членом УРП¹⁸.

20 березня і 7 квітня 1907 р. кандидатуру Л. Бачинського було підтримано населенням відповідно у селах Будзин та Палагичі Товмацького повіту¹⁹. Політик отримав вотум довіри 31 березня на вічі в с. Долина Товмацького повіту²⁰. 20 квітня 1907 р. у с. Гринівці Товмацького повіту за участі 700 селян відбулися народні збори у справі проведення майбутніх виборів. У своїй промові Л. Бачинський закликав населення не віддавати своїх голосів польським партіям та вказав на антиукраїнське спрямування їх політики щодо населення Галичини. 21 квітня 1907 р. відбулося віча в с. Нижнів Товмацького повіту. У своєму виступі Л. Бачинський заявив виборцям, що після обрання його до парламенту добиватиметься покращення умов життя для селян²¹.

Двадцять третього квітня 1907 р., за участі 400 осіб, було скликано народне віче в с. Олеша Товмацького повіту. Учасники зібрання підтримали кандидатуру Л. Бачинського та ухвалили ряд резолюцій, зокрема: домагатися загального, рівного, безпосереднього і таємного голосування до Галицького сейму; поділу Галичини на Східну і Західну; відкриття у м. Львів українського університету. Цього ж дня відбулося віче в с. Ісаків Товмацького повіту, на якому політик також отримав підтримку²².

¹¹ З передвиборчого руху, *Громадський голос*, 22 березня 1907.

¹² Із Станиславівського виборчого округу, *Громадський голос*, 22 березня 1907.

¹³ З передвиборчого руху, *Громадський голос*, 29 березня 1907.

¹⁴ З передвиборчого руху, *Громадський голос*, 9 квітня 1907.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ З передвиборчого руху, *Громадський голос*, 12 квітня 1907.

¹⁷ З передвиборчого руху, *Громадський голос*, 26 квітня 1907.

¹⁸ З передвиборчого руху, *Громадський голос*, 1 травня 1907.

¹⁹ З передвиборчого руху, *Громадський голос*, 12 квітня 1907.

²⁰ З передвиборчого руху, *Громадський голос*, 19 квітня 1907.

²¹ З передвиборчого руху, *Громадський голос*, 10 травня 1907.

²² З передвиборчого руху, *Громадський голос*, 10 травня 1907.

Наприкінці квітня – на початку травня 1907 р. кандидатуру Л. Бачинського було погоджено на народних зборах у селах Лисець, Грабовець та Глибоке Богородчанського повіту, Золотий Потік, Костільники, Губин, Русилів та Скоморохи Золотопотіцького повіту, Єзупіль Станиславівського повіту, Жуків Обертинського повіту та Гринівці Товмацького повіту²³. Масова підтримка населенням політика під час віч та народних зібрань свідчила про його значний авторитет у суспільстві. Свою активну участь у передвиборчій кампанії 1907 р. Л. Бачинський так охарактеризував у автобіографії: “У передвиборчим часі устроїв я кількадесять віч у ріжних околицях великого округу. Віча були не раз по 20 і 30 тисячні”²⁴.

Про авторитет Л. Бачинського серед народних мас інформував його друг І. Макух: “... А віча, треба знати, були іноді дуже великі, особливо тоді, коли на них виступав наш кандидат на посла д-р Лев Бачинський. Він був одним із найкращих промовців у Галичині. Він говорив прекрасно, дуже логічно й дуже відважно...”²⁵. На визначні ораторські здібності радикала вказував Василь Стефаник: “Л. Бачинський був спокійний, серйозний і його слова докладно відповідали його вчинкам. Він... належить до найкращих промовців серед галичан”²⁶.

Вибори до австрійського парламенту відбувалися в умовах махінацій та фальсифікацій з боку представників місцевої влади польської національності. Виборчі дільниці перебували під наглядом поліції, а тому будь-які прояви невдоволення виборців рішуче придушувалися. В ході виборчої кампанії силою відбиралися бюлетені, які були заповнені на користь українського кандидата. Проводилися переслідування та арешти агітаторів. Також повідомлялося про те, що “роздаються бюлетні, не завірені печаткою староства, а отже, не дійсні”²⁷.

У результаті виборів у другій половині травня 1907 р. в окрузі № 59 завдяки налагодженій співпраці між кандидатами від УРП та УНДП послом більшості став Л. Бачинський, а послом меншості – Є. Левицький. У ході голосування, яке відбувалося у три тури, була загроза втрати одного українського мандата на користь польського кандидата Т. Ценського. Тому радикалам, опираючись на авторитет серед населення Л. Бачинського, вдалося проагітувати населення с. Ямниця Станиславівського повіту голосувати за представника націонал-демократів²⁸.

У своїй автобіографії Л. Бачинський так описував кампанію 1907 р.: “... Був я вибраний 1907 р. послом до парламенту зі станиславівського округу. Округ цей був мені не знаний, та при живій агітації моєї і великій допомозі товариша Д-ра Макуха вийшов я послом помимо шаленої агітації проти мене попів і правительствених органів”²⁹.

Оцінюючи загальні результати виборчої кампанії 1907 р., варто зауважити, що польські політичні партії здобули 75 посольських мандатів. Українські сили отримали 27 депутатських місць: 17 від УНДП, 5 від москвофілів, 3 від УРП (Л. Бачинський, К. Трильовський та М. Лагодинський) та 2 від УСДП. Це було найбільше українське представництво Галичини в австрійському парламенті після 1861 р.³⁰

На початку 1911 р. розпочалася підготовка до проведення чергових виборів до австрійського парламенту. 30 березня 1911 р. цісар Франц Йосиф видав рескрипт про розпуск Палати депутатів. Нові вибори до вищого законодавчого органу Австро-Угорської монархії були призначені на 19 червня 1911 р. Причиною дострокового розпуску парламенту стали нарос-

²³ З передвиборчого руху, *Громадський голос*, 1 травня 1907; З передвиборчого руху, *Громадський голос*, 10 травня 1907; З передвиборчого руху, *Громадський голос*, 15 травня 1907.

²⁴ Автобіографія члена віце-президента галицького української національної ради Бачинського Лева, Центральний державний історичний архів України у м. Львові (далі – ЦДІАЛ України), ф. 309, оп. 1, спр. 2177, арк. 3.

²⁵ Іван Макух, *На народній службі*, 106.

²⁶ Василь Стефаник, *Повне зібрання творів: у 3 т. Автобіографічні твори, поезії в прозі, публіцистика, незакінчені твори і переклади*. (Київ: АН Української РСР, 1953), т. 2, 14.

²⁷ Олексій Сухий, *Галичина: між Сходом і Заходом*, 127.

²⁸ Іван Макух, *На народній службі*, 108.

²⁹ Автобіографія члена віце-президента галицького української національної ради Бачинського Лева, ЦДІАЛ України, ф. 309, оп. 1, спр. 2177, арк. 3.

³⁰ Юрій Михальський. *Польські політичні партії та українське питання в Галичині на початку ХХ століття (1902–1914)*. (Львів: Каменяр, 2002), 94–95.

таючі національні суперечності, які фактично паралізували його діяльність і не дозволили ухвалити ряд важливих державних законів³¹. Зокрема, не були розглянуті законопроекти підготовлені представниками Українського парламентського клубу, що стосувались актуальних проблем галицького суспільства. Серед них: запровадження дворічної військової служби, забезпечення безпечних умов праці робітників та дозволу на вільну діяльність національно-культурних товариств³².

Українські політичні сили Галичини знову включилися в активну передвиборчу кампанію. К. Левицький зазначав, що українські політичні партії йдуть “у виборчу боротьбу з тим, що посла не покінчили ще своєї діяльності, а виборці мають рішити, чи дотеперішня діяльність їх має продовжуватися, чи ні. Тому нема в нас мови про особисті зміни в кандидатурах, докопались тільки деякі пересування осіб, не з політичних, а з особистих причин”³³. Керівництво УРП у свою чергу заснувало спеціальний виборчий фонд, який очолив Л. Бачинський, куди мали надходити партійні внески³⁴.

У квітні 1911 р. після розпуску австрійською владою Державної Ради Л. Бачинський поставив свій підпис під “Відозвою до наших селян виборців!”. У ній наголошувалося на необхідності спрямування зусиль на те, щоб у ході нових виборів до найвищого законодавчого органу імперії перемогу здобуло якомога більше кандидатів від УРП³⁵. 2 квітня 1911 р. у м. Львові на з’їзді партії було прийнято рішення розпочати активну підготовку до майбутніх виборів³⁶. На наступному зібранні радикалів у м. Станиславові, яке відбулося 15 квітня цього ж року, було узгоджено претендентів у посла до парламенту – Л. Бачинського (округ № 59: Станиславів, Товмач, Золотий Потік, Галич, Тисмениця, Богородчани, Обертин), М. Лагодинського, К. Трильовського, В. Стефаніка, С. Даниловича, Павла Лаврука та Л. Мартовича³⁷.

Кандидатами від Станиславського округу залишилися Л. Бачинський (УРП) та Є. Левицький (УНДП)³⁸. Члени УРП почали проводити передвиборчу агітацію, організовували народні віча та зібрання, в яких помітну роль відігравав Л. Бачинський. Зокрема, 9 квітня 1911 р. на вічі у м. Товмач його кандидатуру підтримали місцеві жителі. На цьому зібранні політик охарактеризував свою попередню парламентську діяльність та подякував присутнім за підтримку³⁹.

Наприкінці квітня – на початку травня 1911 р. Л. Бачинський отримав вотум довіри на народних зборах у селах Королівка, Хотимир, Гарасимів, Жуків і Нижнів Товмацького повіту⁴⁰. Наприкінці травня – на початку червня цього ж року його кандидатуру було погоджено на вічах у селах Кутище, Делева, Горигляди, Надорожна, Бортники, Вікняни та Прибилів Товмацького повіту, Жабокруки, Петрів, Ісаків, Живачів, Незвисько та Лука Городенківського повіту⁴¹.

Про високий авторитет Л. Бачинського в галицькому суспільстві свідчить висунення його кандидатури від округу № 68 (Тернопіль, Козова, Збараж, Нове Село)⁴². Це рішення було прийнято 3 травня 1911 р. на передвиборчих зборах делегатів від УРП у м. Тернопіль⁴³. 11 травня цього ж року Л. Бачинський на вічі в с. Кальне Козовського повіту здобув підтримку місцевого населення. “Хлопи прийняли з запалом кандидатуру тов. д-ра Льва Бачинського... Се

³¹ Ірина Василик, “Парламентська діяльність української політичної фракції у Державній Раді Австро-Угорщини”, *Українознавчий альманах* 7 (2012): 164.

³² Чому розігнали парламент?, *Громадський голос*, 5 квітня 1911.

³³ Олексій Сухий, *Галичина: між Сходом і Заходом*, 175.

³⁴ Виборчий фонд, *Громадський голос*, 5 квітня 1911.

³⁵ Відозва до наших селян виборців!, *Громадський голос*, 5 квітня 1911.

³⁶ R. Tomczyk, *Radkałowie i socjaldemokraci. Miejsce i rola w ucrainskim obozie narodowym w Galicji 1890–1914*. (Szczecin, 2007), 508.

³⁷ Радикальні кандидатури, *Громадський голос*, 20 квітня 1911.

³⁸ Іван Макух, *На народній службі*, 188.

³⁹ Товмаччина, *Громадський голос*, 20 квітня 1911.

⁴⁰ З Товмаччини, *Громадський голос*, 18 травня 1911.

⁴¹ З 59. округу, *Громадський голос*, 14 червня 1911.

⁴² Наші радик. кандидати, *Громадський голос*, 12 червня 1911.

⁴³ З Тернопільщини, *Громадський голос*, 18 травня 1911.

дійсно чоловік, що був тоді віддав ся цілою своєю душею, щоби поліпшити бідного хлопського народу...” – стверджував часопис «Громадський голос»⁴⁴. 14 травня цього ж року кандидатуру політика підтримало населення с. Купчинці Тернопільського повіту⁴⁵.

Газета “Громадський голос” закликала галицьке суспільство голосувати за Л. Бачинського, який був одним з найавторитетніших керівників партії: “... Ціле його жите се вічна боротьба з кривдниками наших бідних хлопів. Кождий хто чув промови тов. др. Льва Бачинського, той знає, що сей чоловік є найкрасшим заступником бідних мужиків...”⁴⁶.

Голосування, як і в 1907 р., відбувалось у три тури. Щоб не втратити посольський мандат Є. Левицького на користь поляків, Л. Бачинський знову проагітував декілька сіл проголосувати за нього. Таким чином, Л. Бачинський знову став послом більшості, а Є. Левицький – послом меншості. В результаті виборчої кампанії 1911 р. від українських політичних партій Східної Галичини до вищого законодавчого органу Австро-Угорської монархії було обрано 24 послів. З них УНДП провела в парламент 18 послів, УРП – 5 (Л. Бачинський, М. Лагодинський, К. Трильовський, В. Стефаник, П. Лаврук), а УСДП – одного посла⁴⁷. Політичні позиції УРП зміцнилися в порівнянні з виборами 1907 р., де було обрано лише трьох депутатів.

Отже, Лев Бачинський брав активну участь у передвиборчих кампаніях 1907 і 1911 рр. до вищого законодавчого органу Австро-Угорщини. Вони характеризувалися масовою підтримкою кандидатури політика серед населення виборчого округу № 59. Під час виборів до австрійського парламенту Л. Бачинський був прихильником союзу всіх провідних національних партій з метою збільшення українського представництва у Державній Раді.

LEV BACHINSKY'S PARTICIPATION IN THE CHANGE CAMPAIGNS 1907 AND 1911 YEARS TO THE AUSTRIAN PARLIAMENT

Hanna PASKA

*State Higher Educational Institution
“Vasyl’ Stefanyk Precarpathian National University”,
Department of History of Ukraine,
Shevchenko Str., 57, 76018, Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Summary

The article analyzes the participation of the Ukrainian public figure Lev Bachinsky in the election campaigns to the Austrian Parliament in 1907 and 1911. Using the materials of the magazine “Civic Voice”, the main principles of the politician’s electoral program were explored. The course and results of parliamentary elections, confrontation of Ukrainian and Polish political forces in the Stanislaviv constituency are highlighted.

The author concludes that the election campaigns of 1907 and 1911 characterized the mass support of L. Bachinsky’s nomination among the population of Pokuttia. During the parliamentary elections, the politician was a supporter of the union of all leading national parties in order to increase the Ukrainian representation in the State Council. L. Bachinsky’s significant authority is evidenced by his mass support to the population in the districts No. 59 and No. 68.

Keywords: *Lev Bachinsky, Ukrainian Radical Party, Ukrainian National Democratic Party, Austrian parliament, election campaign, Pokuttya, Austria-Hungary.*

REFERENCES

Avtobiohrafiiia chlena vitse-prezydenta halytskoho ukrainskoi natsionalnoi rady Bachynskoho Leva, Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy u m. Lvovi (dali – TsDIAL Ukrainy), f. 309, op. 1, spr. 2177. (in Ukrainian).

Chomu rozihnali parlament?, *Hromadskyi holos*, April 5, 1911. (in Ukrainian).

Do vybortsiv okruhiv, *Hromadskyi holos*, March 22, 1907. (in Ukrainian).

Do vybortsiv, *Hromadskyi holos*, March 22, 1907. (in Ukrainian).

⁴⁴ З Козівщини, *Громадський голос*, 18 травня 1911.

⁴⁵ З виборчого округу Тернопіль – Збараж – Козова – Нове Село, *Громадський голос*, 18 травня 1911.

⁴⁶ Тов. др. Лев Бачинський, *Громадський голос*, 8 червня 1911.

⁴⁷ Макух, *На народній службі*, 188–189.

- Iz Stanyslavivskoho vyborchoho okruha, *Hromadskyi holos*, March 22, 1907. (in Ukrainian).
- Levytskyi, Kost. *Istoriia politychnoi dumky halytskykh ukrainsiv 1848–1914. Na pidstavi spomyniv*. Lviv, 1926. (in Ukrainian).
- Makukh, Ivan. *Na narodnii sluzhbi*. Detroit : Vydannia ukrainskoi vilnoi hromady Ameryky, 1958. (in Ukrainian).
- Mykhalskyi, Yurii. *Polski politychni partii ta ukrainske pytannia v Halychyni na pochatku KhKh stolittia (1902–1914)*. Lviv: Kameniar, 2002. (in Ukrainian).
- Nashi radyk. kandydaty, *Hromadskyi holos*, June 12, 1911. (in Ukrainian).
- Radykalni kandydatury, *Hromadskyi holos*, April 20, 1911. (in Ukrainian).
- Spravozdanie zizdu, *Hromadskyi holos*, January 11, 1907. (in Ukrainian).
- Spravozdanie zizdu, *Hromadskyi holos*, January 22, 1907. (in Ukrainian).
- Spravozdanie zizdu, *Hromadskyi holos*, January 4, 1907. (in Ukrainian).
- Stefanyk, Vasyl. *Povne zibrannia tvoriv: u 3 t. Avtobiohrafichni tvory, poezii v prozi, publitsystyka, nezakincheni tvory i pereklady*. Kyiv: AN Ukrainiskoi RSR, 1953, t. 2. (in Ukrainian).
- Tov. dr. Lev Bachynskyi, *Hromadskyi holos*, June 8, 1911. (in Ukrainian).
- Tovmachchyna, *Hromadskyi holos*, April 20, 1911. (in Ukrainian).
- Vidozva do nashykh selian vybortsiv!, *Hromadskyi holos*, April 5, 1911. (in Ukrainian).
- Vyborchyi fond, *Hromadskyi holos*, April 5, 1911. (in Ukrainian).
- Z 59. okruha, *Hromadskyi holos*, June 14, 1911. (in Ukrainian).
- Z Kozivshchyny, *Hromadskyi holos*, May 18, 1911. (in Ukrainian).
- Z peredvyborchoho rukhu, *Hromadskyi holos*, April 12, 1907. (in Ukrainian).
- Z peredvyborchoho rukhu, *Hromadskyi holos*, April 19, 1907. (in Ukrainian).
- Z peredvyborchoho rukhu, *Hromadskyi holos*, April 26, 1907. (in Ukrainian).
- Z peredvyborchoho rukhu, *Hromadskyi holos*, April 9, 1907. (in Ukrainian).
- Z peredvyborchoho rukhu, *Hromadskyi holos*, March 22, 1907. (in Ukrainian).
- Z peredvyborchoho rukhu, *Hromadskyi holos*, March 29, 1907. (in Ukrainian).
- Z peredvyborchoho rukhu, *Hromadskyi holos*, May 1, 1907. (in Ukrainian).
- Z peredvyborchoho rukhu, *Hromadskyi holos*, May 10, 1907. (in Ukrainian).
- Z peredvyborchoho rukhu, *Hromadskyi holos*, May 15, 1907. (in Ukrainian).
- Z Ternopilshchyny, *Hromadskyi holos*, May 18, 1911. (in Ukrainian).
- Z Tovmachchyny, *Hromadskyi holos*, May 18, 1911. (in Ukrainian).
- Z vyborchoho okruha Ternopil – Zbarazh – Kozova – Nove Selo, *Hromadskyi holos*, May 18, 1911. (in Ukrainian).
- Baran, Andzhelika. “Vyborcha kampaniia u Halychyni do Avstriiskoho parlamentu u 1907 r.: perebih ta rezultaty”, *Chasopys Akademii advokatury Ukrainy* 16 (2012): 1–5. (in Ukrainian).
- Sheremeta, O., Shumlianskyi V. “Etapy formuvannia vyborchoi systemy v Avstro-Uhorskii derzhavi ta ukraino-polske protystoiannia u pytanniakh yii reformuvannia u 1873–1914 rr.”, *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia: zb. nauk. pr. Lvivskoho rehionalnoho instytutu derzhavnoho upravlinnia Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy* 38 (2014): 144–150. (in Ukrainian).
- Sukhyi, Oleksii. *Halychyna: mizh Skhodom i Zakhodom. Narys istorii XIX – pochatku XX st.* Lviv: Lvivskiy natsionalnyi universytet im. I. Franka; instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy, 1999. (in Ukrainian).
- Tomczyk R., *Radykalowie i socjaldemokraci. Miejsce i rolalewicy w ukraińskim obozie narodowym w Galicji 1890–1914*. Szczecin, 2007. (in Polish).
- Vasylyk, Iryna. “Parlamentska diialnist ukrainskoi politychnoi fraktsii u Derzhavnii Radi Avstro-Uhorshchyny”, *Ukrainoznavchyi almanakh* 7 (2012): 162–165. (in Ukrainian).